

Nr 94

Av herr Stefanson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.

(Lika lydande med motion nr 114 i Andra kammaren)

Av ålder sker den övervägande delen av yrkesutbildningen inom hantverksyrkena ute i själva företagen i form av lärlingsutbildning under ledning av hantverksmästare. Hantverkarna själva har med stöd av sina organisationer sett till att rekryteringen varit tillräckligt omfattande och att de unga lärlingarna getts en allsidig och grundlig yrkesutbildning. Lärlingsutbildningen avslutas med en yrkesexamen i yrkespraktik och inom många yrken även yrkesteorin. Denna till moderna arbetsmetoder och teknik avpassade examen är jämförbar med den examen som förekommer inom det allmänna skolväsendet. Efter godkänd examen tilldelas lärlingen ett kompetensbevis, kallat gesällbrev.

Lärlingsutbildningen sker i enlighet med de läro- eller utbildningsplaner som fastställts av respektive yrkesförbund. Många av yrkesförbunden har egna lärlingsnämnder, vilka ansvarar för upprättande och förnyelse av läroplaner och har högsta överinseendet över själva utbildningen. Inom Sveriges hantverks- och industriorganisation finns dessutom en central yrkesnämnd, med företrädare för såväl arbetstagar- som företagsidan, som verkar för en förbättrad yrkesutbildning inom hela hantverksområdet. Granskningen av gesällprov ombesörjes antingen centralt av vederbörande yrkesförbund eller av granskningsnämnder med representanter för respektive fackförbund, yrkesförbund och hantverksdistrikt.

Staten stöder gesällprovsgranskningen genom att lämna statsbidrag till resekostnad och traktamente vid bedömning av gesällprov, som äger rum på annan ort än vederbörandes bostadsort. Ersättning lämnas dels åt ordförande och ledamöter i granskningsnämnd inom hantverksdistrikt, dels åt granskningsmän som deltar i den centrala granskning av gesällprov som tillämpas inom vissa yrkesområden, allt i enlighet med granskningsföreskrifter godkända av SHIO. Bidraget täcker faktiska resekostnader enligt reseklass C allmänna resereglementet och traktamente med 18 kr. per dag. Bestämmelserna är också tillämpliga beträffande lärling, som företager resa för avläggande av gesällprov på annan ort än anställningsorten.

Antalet examinationer, gesällprov, godkända av distriktslärlingsnämnder resp. yrkesförbund framgår av följande uppställning:

År	Antal
1949	858
1950	901
1951	865
1952	1 010
1953	966
1954	1 045
1955	1 099
1956	1 204
1957	1 149
1958	1 340
1959	1 498

Statsanslagen till granskningskostnader har under de senaste budgetåren uppgått till följande belopp:

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	20 000	16 228
1958/59	25 000	13 640
1959/60	10 000	18 785
1960/61	5 000	

För budgetåret 1961/62 har departementschefen föreslagit 20 000 kronor, vilket innebär en sänkning med 5 000 kr. av det belopp som överstyrelsen för yrkesutbildning äskat.

På grund av de reservationer som tidigare fanns å anslaget minskades bidraget för budgetåret 1959/60 till 10 000 kr. och för det följande budgetåret till 5 000 kr. Under budgetåret 1959/60 förbrukades 18 785 kr., vilket innebar att man fick taga i anspråk dels det för året beviljade anslaget om 10 000 kr., dels 8 785 kr. av reserverade medel. Vid ingången av budgetåret 1960/61 uppgick det reserverade beloppet till 7 679 kr. Det nya anslaget utgjorde, som nämnts, 5 000 kr.

Som framgår av ovanstående sammanställning av antalet avlagda gesällprov har under senare år en markant ökning kunnat inregistreras, och denna tendens har under den senaste tiden ytterligare förstärkts. Det är därför sakligt motiverat att på nytt föra upp anslaget till minst den höjd som tidigare gällt.

Antalet avlagda gesällprov har emellertid ökat så starkt, att disponibla medel helt uttömts. Redan vid årsskiftet 1960/61 hade hela det tillgängliga anslaget, inklusive reservationsmedel, alltså 12 679 kr., förbrukats. Det finns således för dagen inga medel för att ersätta granskningskostnaderna under återstoden av det löpande budgetåret. Enligt vad vi inhämtat hade i början av januari 1961 till KÖY överlämnats bidragsrekvisitioner för

5 623:35 kr. Med hänsyn till att provtagningen regelmässigt är särskilt omfattande under första hälften av kalenderåret är det realistiskt att räkna med att ytterligare bidragsrekvisitioner för cirka 15 000 kr. kommer att inflyta till överstyrelsen under återstoden av detta budgetår.

Vid utgången av innevarande budgetår torde överstyrelsen således ha på lager bidragsansökningar för cirka 20 000 kr. Vid beräkningen av anslagets storlek bör därför 20 000 kr. avsättas för att reglera underskottet för budgetåret 1960/61.

Mot bakgrund av det starkt växande intresset för lärlingsutbildning inom hantverksyrkena är det befogat att för budgetåret 1961/62 räkna med ett anslag av storleken 30 000 kr. Anslaget bör vidare i fortsättningen få karaktären av förslagsanslag. Vi föreslår således att bidraget till kostnader för granskning av utförda gesällprov för nästa budgetår skall utgå med 50 000 kr., varav 20 000 kr. är att betrakta som ett engångsanslag, avsett att utjämna det förväntade underskottet för löpande budgetår.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1961/62 anvisas ett förslagsanslag av 50 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1961

Stig Stefanson

Nils B. Hansson

Torsten Andersson